

Transcriptie Informatiesessie Wet Toekomst Pensioenen - december 2024

Goed, dan gaan we beginnen. Welkom iedereen, fijn dat jullie er zijn en tijd genomen hebben om over het onderwerp pensioen te praten.

Deze sessie is een informatiesessie over de voorgenomen besluiten, maar bevat dezelfde informatie als de sessies die we eerder georganiseerd hebben voor gepensioneerden en slapers.

Er is dus geen nieuwe informatie. De informatie is een herhaling. Er is mogelijkheid om op vragen in te gaan en eventuele zorgen te adresseren, maar de informatie zelf zal niet anders zijn dan de vorige keer.

Als we naar de volgende slide gaan, dan naar goed Shell gebruik, kort even stilstaan bij **veiligheid**.

Deze slide staat vol met informatie over veiligheid op de werkplek. Maar ik denk voor deze sessie misschien wel belangrijker de veiligheid ook thuis. Je ziet daar een aantal zaken die van belang zijn. Zorg ervoor dat er een goede vluchtweg is en dat er ook met een respectvolle manier met elkaar omgegaan wordt.

Nogmaals het verzoek om op mute te blijven, dus dempen dan hebben we ook geen achtergrondgeluiden tijdens de presentatie.

Als we naar de volgende slide gaan, **de agenda van vandaag**.

We hebben 5 kwartier dus een uur en een kwartier waarbij we in zullen gaan op het process, na een korte introductie, de belangrijkste aanpassingen dus de het voorgenomen besluiten. Ik zal zometeen dat toelichten, inclusief wat rekenvoorbeelden wat ingaat op het SSPF Fonds. We noemen dat het oude Pensioenfonds. Vanaf 1 juli 2013 is er een nieuw pensioenfonds.

Vandaag praten we met name over de SSPF-regeling waar de meeste gepensioneerden overigens deelnemer van zijn.

Dan hebben we een moment om de belangrijkste zorgen te adresseren en daarbij is dan de vraag om je mobiele telefoon, als ze die heeft, erbij te pakken, want we gebruiken en dat zullen we zo meteen uitleggen een tool om dat te kunnen inventariseren dus graag je mobiele telefoon om straks punt 4 van de agenda te kunnen doen.

Een dan is er ruimschoots de tijd om in te gaan op vragen en antwoorden.

Bovenaan het scherm ziet u twee of meerdere knoppen? Een is de chat de meest linker van de icoontjes. Als je die aanklikt dan ontstaat er aan de rechterkant van het scherm 1 balk en daarin kunnen we straks, nadat we de presentatie gegeven hebben, vragen worden opgeschreven, gewoon via de computer, die komen dan zichtbaar in de chat. En dan zal een collega van mij zoveel mogelijk antwoorden op geven. Maar we zullen er ook ingaan tijdens de vraag en antwoord sectie van deze sessie vandaag.

En ook kunt u bij de icoontjes het dempen vinden, dus de mute-knop en die graag ingedrukt houden. Als we naar de volgende slide gaan Esperanza.

De sprekers van vandaag. We hebben Alger Steenhuis in de kamer, die is projectleider geweest van het pensioen project, wat een aantal jaren loopt. Gerda Wenji-Lomi, beleidsadviseur en specialist in het gebied van pensioenen en ik, mijn naam is Wouter van der Heijden. Ik ben verantwoordelijk voor de arbeidsvoorwaarden voor Shell Nederland in bredere zin.

Introductie. Nogmaals, het is een herhaling van de informatie die eerder gedeeld is.

Dus geen verrassing als dat niet heel veel nieuwe informatie geeft dat bedoeld ook op in te gaan naar aanleiding van de behoefte het vaker horen van deze toch wel complexe materie is nuttig gebleken. Wat je misschien gezien hebt aan het begin van de slide.

We doen ons uiterste best om heel zorgvuldig toelichting te geven, vragen te beantwoorden. Het is belangrijk om even te noemen dat hier geen rechten aan ontleend kunnen worden.

We hebben de formele documentatie op de website, dan zul je misschien het een en ander vanuit het pensioenfonds ook overgekregen hebben. Daar is een hele website ingericht met veel informatie.

Dus daar staan, zeg maar de formele documenten dus. We willen vandaag eigenlijk met name toelichting geven. Rekenvoorbeelden geven waar de niet de, ja, er kunnen geen rechten aan ontleend. Even de opmaat, de wetgeving wet toekomst pensioenen, ongetwijfeld veel over veel gehoord en overgelezen, dat is vanaf 1 juli 2023 van Kracht.

En dat zegt dat we voor 1 januari 2028 de verandering moeten hebben doorgevoerd en dat is ook echt moeten. Helemaal niets doen is ook voor Shell niet een optie, dus dat het zometeen verder toelichten. Ze moeten veranderen.

We zijn hier al een aantal jaren mee bezig met veel experts intern, maar ook experts van buiten, zowel op actuarieel vlak als juridisch vlak als pensioenen.

Aan allerlei vlakken en met allerlei betrokkenen is dit afgelopen jaren gewerkt en naast met alle betrokkenen en alle belangengroepen rekening gehouden, inclusief de gepensioneerden, t iet in de laatste plaats met de VOEKS en de Hoorrecht Commissie kunnen ze meteen wat meer over zeggen, maar daar is uitgebreid en diep over nagedacht en voorbereid en op gewerkt.

Nu zijn de voorgenomen plannen klaar. Die kun je ook vinden op de website. Daar kun je uitgebreid doorlezen. Het zijn uitgebreid beschreven en bevat heel veel informatie.

We willen nu graag een korte samenvatting ervan geven.

Er is ook een brochure gemaakt die een wat makkelijker leesbaar document is, wat goed leesbaar is.

We zijn nu in het stadium, als we naar de volgende slide gaan, waarom dan deze toelichting in deze informatiesessie nu. Als we naar de volgende slide gaan, dan zien we allerlei stapjes in **het proces**.

Ik zal het niet helemaal doorlichten, daar kun je je ogen even over laten gaan.

Maar wat belangrijk is dat we nu zijn in het stadium waar we de plannen bij het pensioenfonds hebben ingediend. En die moeten dat beoordelen, dus die hebben daar nu een aantal maanden de tijd voor. Die moeten daarvoor ook met de Nederlandse bank overleggen. Ook met het verantwoordingsorgaan in het fonds, waar onder andere gepensioneerden in zitten.

En dan zal voor April, mei 2025 het formele besluit door het bestuur genomen worden.

Ja, dus dit zijn de voorgenomen plannen en die zijn ingediend ter besluitvorming aan het bestuur, dus dat is wat de formele status is van het proces.

En er zijn allerlei stappen aan vooraf gegaan, inclusief dus met de VOEKS Hoorrecht Commissie die de belangen van de gepensioneerden uitgebreid naar voren gebracht hebben en die meegenomen zijn in die plannen.

Als we naar de volgende slide gaan. En we gaan er tot nu toe wat sneller doorheen om zo meteen wat ruimer de tijd te hebben om echt op vragen en zorgen in te kunnen gaan.

De belangrijkste aanpassingen in SPF. Ik geef nu het woord over aan mijn collega Gerda Wenji-Lomi.

Dankjewel Wouter. Goedemiddag allemaal. We hebben in juli een aantal informatiesessies gehouden, daar hebben we uitgebreid stilgestaan bij de veranderingen. Die zijn ook terug te kijken op de websites die Wouter net noemde. Daar zijn de slides en daar is ook een opname beschikbaar.

Maar op dit moment willen we even een korte samenvatting geven van **de 6 belangrijkste punten**, waarvan het belangrijk is dat u goed onthoudt.

Het eerste is dat de door de invoering van de nieuwe wetgeving de huidige pensioenregeling niet kan blijven zoals die is.

Er wordt vaak gedacht dat we gewoon kunnen kiezen om het allemaal onveranderd te laten. Dat heet hard sluiten en daar hebben we zeker ook heel goed naar gekeken. Maar zelfs bij hard sluiten dan is het zo dat de indexatie regels in de toekomst anders zullen zijn. Dat is niet een keuze van Shell maar dat volgt uit de wettelijke regels en die verandering die kan een negatief effect hebben op de koopkracht van de pensioenen.

Dus zelfs als we niks zouden doen, dan is dan verandert er nog steeds wat.

Maar we hebben goed gekeken naar die mogelijkheid van hard sluiten en de conclusie is dat zeker bij een goede financiële positie van een pensioenfonds dat dat niet gunstig is voor de deelnemers.

Wouter zal dat straks ook nog even laten zien met een rekenvoorbeeld.

Maar omdat we inderdaad het belangrijk vinden dat we alleen overgaan als dat ook echt in het belang is van de deelnemers, hebben we bij Shell een hele hoge grens gedefinieerd, waarboven we eventueel naar dat nieuwe stelsel gaan. Als we onder die grens komen, dan gaan we niet invaren en dan blijft het pensioen zoals het is. Zij het dat die indexatie regels dan wel zullen veranderen en die grens, staat hier genoemd, is 125% en dat is eigenlijk een percentage wat de financiële gezondheid van het pensioenfonds uitdrukt. Als het pensioenfonds in staat is om alle pensioenen te betalen dan zou dat 100% zijn. Als dat percentage boven de 100% is, dan betekent het dat het fonds los van de financiële middelen om alle pensioenen te kunnen betalen, ook buffers heeft. En in dit geval is dat een buffer ter waarde van 25%.

Buffers kunnen dan worden aangewend om de risico's voor de overgang naar het nieuwe stelsel om die te mitigeren en ook om die buffers uit te delen op het moment dat overgaan naar het nieuwe stelsel en dat bij elkaar, dat zorgt ervoor, zeker met die hoge grens, dat het overgaan naar het nieuwe stelsel, dat we dat alleen maar doen als dat ook naar verwachting voor alle deelnemers tot een hoger pensioen leidt.

We hebben ook een nood protocol bij het fonds afgesproken, dus we blijven die financiële positie van het fonds in de gaten houden en uiterlijk in het derde kwartaal van 2026 kijken we samen met het fonds hoe de financiële positie ervoor staat en dan is de afspraak dat we dan met elkaar in gesprek gaan.

En dat uiteindelijk de default is dat we dan dus niet overgaan naar het nieuwe stelsel.

Dat is dus uitsluitend als die dekkingsgraad lager is dan 125%, want met die 125% heb je buffers waarmee je de verandering van het risico en ook de kans dat in de toekomst pensioenen gekort moeten worden heel erg kunt beperken.

Dat doen we door een deel van die buffers aan te wenden als een reserve die voorkomt dat je gedurende de eerste 15 jaar na de transitie dus 15 jaar na 1 januari 27 het risico op korten van pensioen enorm beperkt.

En dan wil ik graag naar de volgende slide, Esperanza.

Als we overgaan naar het nieuwe stelsel, dat is denk ik bekend, misschien niet. Maar op dit moment is er een garantie van Shell. Die garantie kan niet meer als we overgaan naar het nieuwe stelsel.

Die garantie houdt in dat als het pensioenfonds de pensioenen niet zou kunnen betalen als die dekkingsgraad echt onder de 105% komt dat Shell dan moet extra geld in het fonds moeten stoppen. Die garantie is er in de toekomst niet meer.

Maar Shell betaalt voor het wegvallen van onder meer die sponsor garantie een extra bedrag nu aan het pensioenfonds bij de overgang naar het nieuwe stelsel. En die betaling is afhankelijk van de hoogte van die dekkingsgraden, dus is afhankelijk van de financiële positie van het Fonds, en die bedraagt minimaal 500 en maximaal 850 miljoen. Dus dat is een eenmalige extra storting van Shell in het fonds. Vaak wordt er al gezegd, Shell zal er wel beter van worden, dat is dus niet zo.

Wij betalen dit bedrag, maar omdat die garantie verdwijnt en niet meer mogelijk is in de toekomst, heeft Shell in de toekomst ook geen mogelijkheid meer om geld terug te krijgen uit het fonds, want dat is op dit moment ook onderdeel van de afspraken met het fonds.

Ik zie dat dat de slides even wegvallen, maar ik ga wel door met mijn verhaal.

Er is in de toekomst dan geen mogelijkheid meer dat er nog geld terugvloeit naar fonds naar Shell en je ziet bijvoorbeeld, je hoort en leest ook in de krant dat bedrijven als Unilever hard sluiten maar daarvan is de reden niet zozeer het belang van de deelnemers, maar het feit dat dat Unilever die mogelijkheid dat het geld teruggaat naar het bedrijf in stand wil houden en dat dat niet wil prijsgeven en wij kijken daar dan toch anders tegenaan.

5de punt is als je echt helemaal geen risico wilt in het nieuwe stelsel, dan heb je nog steeds de mogelijkheid straks om ervoor te kiezen om met je pensioen naar een verzekeraar te gaan. En daar kun je dan een vast vaste pensioenuitkering aankopen. Dat zal waarschijnlijk geld kosten, want zo'n verzekeraar wil dat risico ook niet zomaar lopen maar als je dat fijner vindt, is er wel die mogelijkheid om dat uiteindelijk te doen en anders blijf je gewoon in het pensioenfonds en dan gaat je pensioen in de toekomst wat meer meebewegen met de beleggingsresultaten.

Er komen wat meer keuzemogelijkheden. Ik heb het net al genoemd. Die keuze tussen het blijven bij het pensioenfonds of tot na een verzekeraar gaan om een vast pensioen aan te kopen en ook een belangrijk aspect is dat er vanuit het Fonds individuele keuzebegeleiding wordt opgezet en dat kan zijn in de vorm van Webinars zoals dit.

Maar het kan ook zijn dat het fonds biedt ook de mogelijkheid om individuele gesprekken met de externe expert te hebben om je te helpen om te gaan met de komende wijzigingen en het fonds zal daar ook binnenkort meer over communiceren naar Iedereen toe.

Dus er is ook hulp aanwezig om je te helpen op weg naar de transitie.

Ik denk dat dat even de 6 belangrijkste punten zijn die ik zou willen toelichten.

En dan Wouter vraag ik jou om even de **rekenvoorbeelden** weer toe te lichten.

Prima, ik zag een handje van iemand, misschien goed om de vraag in de chat te zetten, Alger zal het geprobeerd zoveel mogelijk vragen direct te antwoorden en we gaan er zoeten nog bij stilstaan.

We zagen net bedragen genoemd door Gerda, en ik denk dat het goed is om even aan te geven dat er meerdere actuarissen betrokken zijn bij vaststelling van de berekeningen, dus interne actuarissen en ook externe actuarissen, wat vervolgens is gevalideerd door weer andere externe.

Er is dus echt heel grondig gekeken, dus de waardering van die sponsor garantie, het is een hele belangrijke, dat geeft veel zekerheid in het huidige stelsel. Als er straks geen sponsor garantie meer is, wat is nu dan waard? Daar is gewoon een rekening doorrekening op gemaakt.

Die varieert weliswaar bij de dekkingsgraad, maar er is in ieder geval een minimale en dat is de volledige actuariële waarde, zoals die doorgerekend is. Ja, dus daar is belangrijk om dat te benoemen.

Maar ook in de rekenvoorbeelden die ik zou laten zien, dat is een voorbeeld, maar die zijn wel gestoeld op daadwerkelijke scenario's en daadwerkelijk inkomens en pensioenen doorrekeningen door actuarissen. Dus dat is belangrijk om te melden.

Er zijn een aantal maatmensen, een aantal voorbeelden op de website waar ik al eerder naar verwees, kun je ze vinden voor verschillende leeftijdsgroepen voor verschillende deelnemers groepen actief ofwel gepensioneerd en die zijn terug te vinden. En we hebben er eentje uitgelicht omdat we denken dat dat een relevant voorbeeld is voor de doelgroep van vandaag.

Dat is, we hebben hem Jan genoemd, een man gepensioneerd van 75 jaar is het gemiddelde pensioenuitkering waar het op gebaseerd.

Ik zal het kort toelichten. Waar kijken we nu naar?

Dit is daadwerkelijk geld pensioenuitkering, door de jaren heen. Rechts onderin staat een belangrijk aspect. We hebben dat berekend. Deze plaatjes zijn niet nieuw op het moment dat het berekend is, was de dekkingsgraad 135%. Die is nu 132%, dus als je nu vandaag de berekeningen zou maken, zou dat iets veranderen, maar niet schokkend veel. In ieder geval zal de belangrijkste conclusie van dit plaatje niet wijzigen.

Ik denk dat een hele belangrijke is voor wat Gerda net zei. Omdat het pensioenfonds er financieel goed voor staat, en die buffer er is, die buffer toebedeeld kan worden aan de deelnemers, heeft dat een rechtstreekse invloed op het plaatje wat je nu ziet. En waarom wij met een goede gezonde dekkingsgraad willen invaren en over willen naar het nieuwe stelsel.

Daar heeft die buffer mee te maken. Daar heeft ook de bijdrage van de werkgever voor de afkoop van die sponsor garantie mee te maken. Ja, dus dat zorgt voor een belangrijke basis.

Nog een andere opmerking is de fiscaliteit, de belasting, verandert. In het nieuwe stelsel kunnen de deelnemers de rendementen op de beleggingen volledig krijgen. In het huidige stelsel is dat gemaximeerd tot de prijsinflatie.

Er zit nog groot verschil tussen, als je terugkijkt naar de afgelopen 10 jaren, waarop het Fonds SNPS heeft gefunctioneerd, 5 6% rendement gemiddeld en dat is wat de deelnemers erbij krijgen versus een inflatiecorrectie, wat zeg maar het fiscale maximum is wat in het huidige stelsel toegekend kan worden. Dat maakt dat de plaatjes er anders uitzien.

Waar kijken we naar? We zien iemand van 75 jaar. De blauwe lijn geeft aan hoe de pensioen ontwikkeling over de jaren erheen zou zien, eruit zou zien, als we hard zouden sluiten. Dat wil zeggen dat we het fonds sluiten, dat we de sponsor garantie intact

houden, geen nieuwe deelnemers, geen nieuwe opbouw, en we houden zoals het is behalve de indexatie regels.

Hier worden wat minder gunstig dan ze vandaag zijn, niet meer als Shell dat kiest, dat is een consequentie van de wijziging In de wetgeving.

Dan zie je dat weliswaar nog steeds een indexatie wordt gegeven en daarom zie je hier de blauwe lijn naar boven lopen. De gele lijn is als we overgaan naar het nieuwe stelsel. Ja, dus dat is op het moment dat we gaan invaren.

Waarom is op 75-jarige leeftijd start dat gele lijntje hoger dan de blauwe? Dat heeft te maken met de toedeling van de buffer. Hierbij is ervan uitgegaan dat het pensioenfonds zou besluiten de buffer in één keer toe te delen aan de deelnemers. Het fonds zou ook kunnen besluiten om dat toe te delen in twee jaar of in 3 jaar of in 5 jaar. En moet het fondsbestuur nog over besluiten.

Nou, dat heeft te maken met wat ik zei. In mei volgend jaar gaat er een definitief besluit genomen worden. Er zijn een aantal zaken die daarin moeten worden gespecificeerd. De toedeling van de buffer gaat gebeuren bij invaren. De vraag is even de timing.

We gaan nu van uit dat hij in een keer wordt toebedeeld en daarom is gewoon de uitkering per direct hoger op het moment dat we gaan invaren. En je ziet hem over de tijd oplopen, min of meer parallel met de blauwe lijn, dus de pensioenuitkering is hoger als we overgaan naar het nieuwe stelsel.

Nog een ander aspect wat van belang is om te benoemen bij dit plaatje.

Eenzijds is het exclusief de AOW, maar dat laten we even terzijde. Het woordje de verwachting. Als we overgaan naar het nieuwe stelsel gaan de individuele vermogens belegd worden en dat fluctueert dan met de rendementen in de markt. Het is dus wat minder zeker dan de blauwe lijn.

Gerda heeft net aangegeven, door te spreiden over meerdere jaren worden de schommelingen wat vereffend maar je hebt nog steeds wel wat meer beweging in de markt.

Als de verwachting is het middelste van de 2000 economische scenario's die door de Nederlandse bank zijn gegeven. Ja, er zijn dus 2000 economische scenario's waarmee gewerkt is. De verwachting is de middelste van die 2000 scenario's. Ja dus dat is de middelste van alle dan aan de ene kant heel extreem positieve of heel extreme negatieve. Dit is de middelste, de verwachting, zoals dat genoemd wordt, van die scenario's.

Als je naar een heel negatief scenario zou kijken dan zie je dat, die plaatjes die vind je overigens op de website. Ik heb hem hier niet meegenomen om niet te veel plaatjes te laten zien, maar dan zie je dat de ontwikkeling is dat die gele lijn wat minder naar boven loopt, maar nog steeds boven de blauwe lijn blijft.

Bij heel goed economisch weer dus, met heel veel rendementen, zie je dat de lijn steiler naar boven gaat lopen, de gele lijn, en dat dus de pensioenuitkeringen dan toenemen.

Ja, dit is dus reden voor ons om te zeggen, als het fonds er goed voor staat dan zijn de pensioenen verwachtingen voor zowel actieve als inactieve deelnemers gunstiger.

En we hebben dus maatregelen genomen, of voorgesteld met het bestuur, om de risico's te mitigeren met een risicodeling reserve van minimaal 1/2 miljard om kortingen te voorkomen en een spreiding in de toedeling.

En als we naar de volgende slide gaan.

Het is een iets ander plaatje omdat ik hier de koopkracht in meegenomen heb.

De koopkracht wil zoveel zeggen als: wat als de inflatie zich ontwikkelt? De verwachte inflatie over de tijd en nogmaals, dit zijn niet Wouters projecties, dit is doorgerekend op basis van de Nederlandse bank scenario's door actuarissen. Ja, dus daarmee wil ik onderstrepen wat de relevantie is van deze berekeningen.

Je ziet de bruine lijn, dat is als we gaan invaren. Je ziet de gele lijn als we hard sluiten. Ik heb hier een lijn naar toegevoegd, we hebben hier een lijn aan toegevoegd. Dat is de rode lijn. We kunnen het niet houden zoals het is vandaag maar stel dat we helemaal geen wet toekomst pensioenen zouden hebben, dan zie je bij de rode lijn een volledig geïndexeerd pensioen. Ja, die hebben we dus geënt op 100%.

Waarom is die gele lijn als we gaan hard sluiten, minder gunstig dan vandaag? Dat heeft te maken met gewijzigde indexatie regels. Die kunnen dus niet blijven zoals we vandaag de dag zijn. Daar heeft Shell nu, op dit moment, een uitzonderingspositie en die vervalft.

Je ziet de bruine lijn, dat is de lijn die we invaren geldt. Door de economische scenario's zie je dat weliswaar wat afnemen in de eerste jaren, maar daarna zie je echt nog wel een positief verschil in pensioenuitkering ook, in koopkracht moet ik zeggen, ten opzichte van hard sluiten, wat hierbij tot slot van belang is.

Ik heb hier, we hebben hier, 125% aangegeven en het zijn veel datapunten veel informatie en sommigen zullen het volgen anderen zullen het wat lastiger vinden, maar dit kun je ook allemaal terugvinden in de transitieplannen en in de presentaties die eerder gegeven zijn.

Wat er vandaag presenteren, zal ook op de website komen met een transcript, dus je kunt ook nalezen wat we toegelicht hebben.

Maar waarom hebben we hier 125% aangegeven? Dat is zoals eerder aangegeven, is het tipping point. Het verandert punt waarbij we zeggen als we daaronder komen gaan we hard sluiten.

Dus als de hogere dekkingsgraad dan 125 zijn deze plaatjes er gunstiger uit. Dat heb ik net laten zien. Bij 125% hebben we nog steeds een situatie waarbij het invaren een gunstige koopkracht laat zien dan het hard sluiten.

Nogmaals, het wordt iets beweeglijker dan vandaag maar er zijn redenen om echt te zeggen bij een goede financiële dekkingsgraad willen we graag over en dat is beter voor de deelnemers.

Daarmee heb ik de plaatjes laten zien die ik wilde laten zien. In dus de achtergrondinformatie op de website zie je ook deze koopkrachtplaatjes doorgerekend bij een wat hogere dekkingsgraad of bij een goed economisch scenario en een minder goed economisch scenario. Want hierbij zijn we uitgegaan van een dekkingsgraad van 125% maar met de verwachting dus alle economische scenario's al die 2000 op een rijtje gezet de middelste daarvan zie je hier met dekkingsgraad 125%.

Laat ik het daarbij laten en laten we doorgaan naar de volgende sectie om dan nu misschien aan Gerda om ons even door de volgende heen te praten.

Voordat we nader ingaan op vragen die in de chat gesteld worden, en ik zie dat Alger al zijn best doet om zoveel mogelijk van die vragen online te beantwoorden, willen we heel graag met jullie twee **Menti vragen** aan jullie voorleggen. Daarvoor heb je de mobiele telefoon nodig en dan moet je gaan naar de site [menti.com](https://www.menti.com) en daar kun je dan een code invoeren.

Misschien moeten we even 30 seconden geven om even de mobiele telefoon erbij te pakken. Voor sommige ligt ie naast je op het bureau en voor anderen even van een te pakken dan geven we even de gelegenheid om dat te doen.

In dit fotocameraatje kun je ook de QR-code scannen. Dan begin ik al langzamerhand uit te leggen hoe het werkt.

Je kunt op de telefoon naar de site [menti.com](https://www.menti.com) en dan moet je een code aangeven. Die zal ik zometeen ook nog even voorlezen, maar je kunt ook op de slide zie je een zwart blokje dat kun je met je telefoon kun je daarop scannen. En dat, dat kun je dus via die QR-code kun je ook toegang krijgen tot deze vragen voor degene die daar goed in zijn.

Dus nu wordt naar het internet hè, dus het internet op je telefoon en dan [menti.com](https://www.menti.com) en dan kun je dat zeggen. Niet dat dat al gaat werken en ik zal de code nog even voorlezen voor degene die dat misschien niet zo snel gezien hebben. 48896259 ik herhaal het nog 1 keer 48896259.

De eerste vraag is, je hebt nu alles gehoord, **hoe kijk je nu naar de veranderingen?**

En er zijn de antwoordmogelijkheden:

Ik vind het nog steeds erg complex en ben onzeker, want ik snap de wijzigingen en begrijp dat ik erop vooruit kan gaan.

Of ik snap de wijzigingen maar ik heb mijn twijfels

Of de laatste, ik heb er vertrouwen in dat Shell en het pensioenfonds dit goed regelen voor mij.

We zien gelukkig ook veel antwoorden in de laatste kolom. Dat is fijn om te zien. En ook de kolom dat de wijzigingen begrepen worden en ook de consequenties en ook de positieve effecten daarvan begrepen worden. Ik begrijp dat er ook nog steeds twijfels zijn bij sommige mensen. We hopen dat dit soort van sessies helpt om het een en ander te verduidelijken daarin.

Ja, Ik denk dat dit het resultaat is en dat we door kunnen gaan naar de volgende vraag. Dank voor het deelnemen in ieder geval, dat helpt ons ook.

We hebben natuurlijk naar aanleiding van de vorige sessies en ook via de site vragen binnengekregen en we willen daarvan een aantal aan jullie voorleggen.

En met de vraag **over welk onderwerp maak je je zorgen?** En Je kunt dus een of meerdere antwoorden geven.

Ik denk dat we er zijn. Ik zie inderdaad twee zorgen die prominent naar voren komen. Laat ik zelf beginnen met het invaren en de bijbehorende risico's. Dan zal ik Wouter vragen om de vraag over de implementatie en de zorgen daarover te adresseren.

We hebben inderdaad aangegeven dat het invaren ook kansen biedt omdat de buffers uitgedeeld worden. We alleen maar ook invaren als er substantieel buffers aanwezig zijn en het ruimere fiscale kader, waardoor de rendementen ook volledig ten goede kunnen komen aan de deelnemers. Ik begrijp dat dat best lastig is als je gewend bent aan een vast pensioen bij Shell, waar je ook gewoon eigenlijk altijd geïndexeerd bent, ofschoon dat laatste niet een garantie is dat dat gebeurt. Dat hangt af van de financiële positie van het Fonds, maar dat is wel gebeurd dus ik begrijp dat dat invaren dan ja het gevoel van onzekerheid geeft.

Maar we hebben juist daar heel goed naar gekeken en we hebben ook heel veel aandacht besteed aan het zo goed mogelijk mitigeren van de risico's die daarmee samenhangen en dat is gebeurd ook in gesprek met de VOEKS Hoorrecht Commissie die daar natuurlijk ook heel erg op gefocust was. En dat heeft ertoe geleid dat we uiteindelijk een substantieel deel van die buffers ook hebben aangemerkt als een reserve die gebruikt kan worden omdat, ik zei het al eerder, om ervoor te zorgen dat in de eerste 15 jaar na de transitie dat risico enorm wordt beperkt. En Ik denk dat dat een hele belangrijke is als je op dit moment je pensioen ontvangt.

Wouter refereerde daarnet ook al aan een ander mogelijkheid om dat risico te mitigeren is dat je die beleggingsrendementen niet in een jaar allemaal in plussen en minnen laat resulteren, want dat leidt tot grotere afwijkingen maar wij smeren die rendement, of het fonds zal die rendementen, uitsmeren over een wat langere periode. Of dat nou 3 jaar of 5 jaar is. Maar de ervaring leert dat daarmee hele grote schokken in de pensioenuitkering ook vermeden kunnen worden.

En tenslotte is er dus ook de mogelijkheid die we al eerder hebben genoemd dat je ervoor kiest om een vast pensioen bij een verzekeraar aan te kopen.

Dus op die manier hebben we geprobeerd om een totaalpakket neer te leggen, waarbij die risico's zoveel mogelijk gemitigeerd worden.

En dan misschien naar de vraag, Esperanza, over het implementatie risico en de zorgen daarover.

Dank en daar is wel mee nodig over te lezen, ook wel in politiek, die ook een verwijzing in de vragen naar Agnes Jozef. Ja, het is een immense verandering voor heel Nederland. Ik

denk dat we dat ook niet moeten bagatelliseren. Het is een hele grote, grootscheepse, over meerdere jaren, operatie waar we allerlei partijen bij betrokken zijn, en de vragen die het oproept met die complexe onderwerp.

Ik hoop dat de communicatie nu, maar ook in de toekomst, er gaat nog veel gecommuniceerd worden in individuele gesprekken, dat dat helpt dat te adresseren.

Dat neemt niet weg dat de implementatie zelf, een belangrijke en moeilijke exercitie is met ook partijen zoals de derde partijen die in dit geval Achmea pensioen services, waar goede verhoudingen mee zijn maar goede afspraken mee zijn gemaakt, maar die wel natuurlijk ook mee moeten in het uitvoerend implementeren van deze wijzigingen.

Er is al een jaar extra door de politiek besloten in een eerder stadium, dat is ook gedaan om de pensioenfondsen wat meer ruimte te geven om de afspraken te maken zich goed voor te kunnen bereiden.

Garanties zijn lastig te geven, maar ik denk dat ik niks nieuws zeg dat jullie Shell kennen en ik Shell ken als een bedrijf wat bijzonder goed voorbereid is en met duidelijke afspraken deze transitie ingaat. Bijzonder goed voorbereid is in intern door goed op te zetten wie erbij betrokken moet worden, afspraken te maken met externe deskundige adviseurs, maar ook de bemensing, wie waarvoor verantwoordelijk is. Het bestuur is zich terdege bewust van het feit dat er een risico is en zich daar dus echt op richt om dat goed te managen.

Er zijn afspraken gemaakt met externe accountants, met de samenwerkingspartners, om te zorgen dat er voldoende ruimte is om, de voor Shell in ieder geval als belangrijke klant, dat vorm te kunnen geven en in te kunnen richten.

Er moet een gedetailleerd implementatieplan komen, dat doet niet de implementatie zelf, maar dat kun je op enig moment lezen. Dan kun je ook zien met welke detail dat allemaal voorbereid is en doorgewerkt is om te zorgen dat eventuele risico's afgevangen worden.

Nogmaals daarmee kan geen garantie worden gegeven, maar wordt wel alles gedaan om dit risico te onderkennen en de voorbereidingen te treffen om dit in goede banen te leiden.

Ik denk dat dit voor heel Nederland een spannende exercitie is, een spannende transitie is, om op langere termijn een duurzaam pensioenstelsel te hebben. Niet alleen voor de huidige generatie, maar ook voor de toekomstige generaties, om het een betaalbaar systeem te houden moeten we met deze, met ons allen, deze transitie door. En we hebben vol vertrouwen in dat dat gaat lukken.

Gerda, hebben we nog andere vragen die er wel.

Ja, dat kan ik niet zien, maar ik zal de andere vragen willekeurig even doen. En het nabestaandenpensioen is misschien goed om even bij stil te staan.

Eigenlijk verandert er voor gepensioneerden niet zo heel veel wat betreft het nabestaandenpensioen en voor slapers op zich ook niet. Als je gepensioneerd bent, dan heb je op de pensioendatum een keuze gemaakt voor wat betreft de hoogte van je nabestaandenpensioen en dat is gebeurd in de vorm van een percentage van je ouderdomspensioen.

Wat je vaak ziet is dat mensen ervoor kiezen dat bij het overlijden van de deelnemer zelf er een nabestaandenpensioen is van 70% van het ouderdomspensioen van de deelnemer. Dat is een veelgemaakte keuze. Nou, dat percentage wat je gekozen hebt of dat nou 70% is of een ander percentage, dat blijft straks in de nieuwe regeling gewoon van kracht. Dus jouw nabestaanden blijft nog steeds dat percentage van jouw eigen pensioen ontvangen.

Wat er wel gebeurd is, als bijvoorbeeld jouw ouderdomspensioen dus in het begin omhooggaat, wat Wouter ook heeft laten zien in die plaatjes, dan betekent het dat ook het nabestaandenpensioen wat 70% dan is van dat verhoogde pensioen daarmee ook omhooggaat en ook dat nabestaandenpensioen zal dan een variabel karakter krijgen en blijft dan ook wanneer het eenmaal zelf is ingegaan ook meebewegen met die beleggingsrendementen, zoals dat straks ook voor je eigen pensioen gaat gelden.

Dus er verandert wat dat betreft niet zo heel veel.

Als je nou op dit moment weg bent bij Shell, maar je bent nog niet met pensioen, dan heb je toen je bij Shell wegging, toen had je een bepaalde hoeveelheid nabestaandenpensioen opgebouwd in de vorm van kapitaal wat daarvoor is gereserveerd. Nou, dat kapitaal blijft ook bij de overgang met het nieuwe stelsel gewoon bestaan en dat blijft ook het oormerk houden van nabestaandenpensioen dus dat wordt apart bijgehouden. En als je dan met pensioen gaat op enig moment in de toekomst, dan zul je op dat moment ook net als nu een keuze moeten maken voor het nabestaandenpensioen.

Die keuzes die je kunt maken, die zijn op dit moment bij SPF best omvangrijk, en die keuzes zullen in de toekomst wat beperkter zijn. Dus daar zal meer de keuze zijn: kies ik voor een nabestaandenpensioen als 70% of kies ik niet voor een nabestaandenpensioen. Dus de keuzes zijn wat beperkter, maar je maakt ook net als nu die keuze nog op de pensioendatum zelf en het opgebouwde kapitaal wat je hebt opgebouwd voor het nabestaandenpensioen, dat blijft bestaan.

Eens even kijken. Nog er een eentje uitlichten die prangend naar voren komt, we gaan zo nog even kijken naar andere zorgen, maar eentje is: Leg nog eens uit waarom we niet gewoon kunnen houden wat we nu hebben. En ik denk dat dat ingaat op met name de indexatie regels. Wordt een beetje technisch en ik probeer wat eenvoudiger uit te leggen.

Maar, op dit moment hebben we een uitzondering op de regels die de fiscus gesteld heeft, dus de regels die voor indexatie welke indexatie gegeven mag worden. Daarvoor heeft Shell een uitzonderingspositie. Daarvoor geldt een aantal condities. Dus, vanwege die condities, hebben we die uitzonderingspositie en kunnen we indexatie toekennen

zoals we nu doen. Die condities die vallen weg en we hebben straks die uitzonderingspositie niet meer.

Dat betekent dat er gewone regels die gelden voor indexatie ook voor Shell zullen gelden. Dat betekent dat gewone indexatie een alle elemaal inhaal indexatie pas bij veel hogere financiële buffers toegekend mogen worden, dus de kans op indexeren wordt daarmee lager. Dat is de belangrijkste reden waarom de verwachtingen niet een op een door kunnen lopen zoals ze vandaag de dag zijn.

Ik hoop dat ik dat daarmee toegelicht heb, staat ook wel in de materialen verder op de website te vinden maar die die wilde ik er even uit uitlichten.

Eigenlijk raakt dat aan één van de vragen of mijn pensioen straks nog meestijgt. Dus ik denk dat je daarmee eigenlijk die vraag ook beantwoord hebt.

Maar goed, misschien eentje over de belangenbehartiging en dat daar is toch wel nodige discussie over geweest, veel in de politiek ook geweest. Ja, wie behartigt nu de belangen van de gepensioneerden?

En dat is in de wet verankerd dat dat de Centrale ondernemingsraad is. Maar daar blijft het niet bij, dus, en dat de centrale ondernemingsraad heeft zijn rol serieus opgevat, heeft vele gesprekken gevoerd met gepensioneerden in het land, maar in belangrijkste mate met de VOEKS Hoorrecht Commissie die nou ja, dat kunt u ook terugvinden op de website en een position paper heeft gemaakt waarin ze opgesteld hebben wat de belangrijkste zorgen en vragen zijn. Er zijn in de briefwisselingen die er zijn, die er te vinden zijn ook, te lezen op welke manier en op welke momenten wijzigingen in de plannen zijn doorgevoerd als gevolg van de belangenbehartiging van de gepensioneerden en Gerda heeft ze net toegelicht als het gaat over de risico's en de risico mitigatie en de maatregelen daarvoor.

Er is dus veelvuldig gesproken met alle deelnemers groepen, maar dus ook met de gepensioneerden en de slapers. Er is tientallen keren gesproken met de VOEKS Hoorrecht Commissie, formele hoorrecht hebben ingevuld, en er is ook in het land meerdere sessies geweest om toelichting te geven, maar ook op te halen waar de zorg en de vragen zitten.

Daarnaast is er natuurlijk ook een, niet zozeer een belangenbehartiging, maar wel een vertegenwoordiging van gepensioneerden, zowel in het bestuur als ook in het verantwoordingsorgaan om te zorgen dat gewogen wordt of de besluiten die voorliggen evenwichtig zijn of dat de juiste besluiten zijn. En het is dus de discussies die daaromtrent plaatsvinden om te zorgen dat die op een goede manier genomen worden en dus de belangen van alle partijen worden meegewogen.

Maar het pensioen is niet alleen van gepensioneerden, het pensioen is van alle deelnemers en daarom moet echt een gewogen afweging gemaakt worden om die belangen allemaal mee te wegen in deze transitie.

Dus dat is, denk ik, in het kort. Ja is het antwoord, de belangen zijn goed behartigd, maar niet iedereen krijgt ten volle wat hij wilde. Er zullen oplossingen gekozen zijn die tegemoet moeten komen aan belangen en aan zorgen van de verschillende doelgroepen.

Zullen we nu eens kijken of er **vragen** zijn in de chat Alger? En ik weet dat jij je vingers blauw aan het typen bent om zo snel mogelijk zoveel mogelijk vragen te beantwoorden en dank daarvoor. Hartstikke goed dus, dat is fijn dat we er dan in parallel zoveel mogelijk kunnen afvangen. Maar misschien zijn er vragen die opgepikt hebt waarvan je zegt, laten we die even uitlichten en dan even kort bij stilstaan.

Nogmaals de vraag om de vragen in de chat te zetten, we proberen ze eruit te lichten en als die gemist wordt, nou, dan komt hij wellicht weer terug, maar dus niet met een handje en de microfoon. Dat wordt een moeizame exercitie met ruim bijna 600 mensen in de call, graag op de chat.

Alger, mag ik jou vragen.

Ik heb het redelijk proberen bij te houden maar ik begin nu achter te lopen om de vragen te beantwoorden. Maar er zijn een aantal vragen die ook wat vaker terugkomen. Twee daarvan is even goed om hier te noemen, want die komt echt vaker terug en dat gaat over het indexatie beleid van het pensioenfonds tot aan de transitie en een aantal keren is de vraag gesteld, gaat het pensioenfonds de indexatie beperken tot aan de transitie om de buffers op peil te houden?

En dat is denk ik een belangrijke vraag. De andere is, hoe worden de buffers verdeeld over de verschillende groepen?

En daar kan ik misschien wel kort wat over vertellen, dus laat ik beginnen met de indexatie.

Bij verwachten dat in principe het indexatie beleid bij SSPF blijft, zoals het nu is, tot aan de transitie en dat indexatie beleid betekent dat als de buffer groot genoeg is, dus zolang de financiële positie van het fonds dat toestaat, dan worden inactieven geïndexeerd.

Met de afgeleide prijsinflatie zoals dat de afgelopen jaren ook heeft plaatsgevonden, dus tot aan de transitie is dat het gevoerde beleid en de financiële positie van het Fonds is goed en ik hou natuurlijk altijd een slag om de arm, want het bestuur kijkt naar die beslissing elk jaar, maar wij verwachten daar op dit moment geen verandering van beleid. Dus indexatie zolang de positie van het fonds goed blijft.

De andere vraag is over, hoe worden de buffers nou precies verdeeld en hoe zorg je ervoor dat dat eerlijk is?

En er zijn heel veel fondsen en fondsen doen het op een verschillende manier.

Iemand zet hem op mute ik herhaal het punt even.

Hoe wordt de buffer uitgedeeld aan de verschillende leeftijdsgroepen?

Elk fonds doet dat op een andere manier in Nederland en sommige fondsen delen die buffer uit over een langere periode, zeg over 5 of 10 jaar en dat vinden wij niet heel eerlijk, want ja, sommige ook, zeker van onze gepensioneerden, ja, daarvan is de levensverwachting misschien maar 10 jaar nog hè? En die hebben ook recht op hun deel van de buffer, dus we hebben voorgesteld om de buffer in één keer uit te delen aan alle deelnemers.

Dat betekent niet dat u die op uw bankrekening krijgt bijgeschreven, maar die wordt wel een keer toegevoegd aan uw pensioenpot en daardoor wordt uw pensioen direct verhoogd op het moment dat de transitie plaatsvindt. En dat is in principe gunstig, want je haalt eigenlijk een stukje indexatie ook naar voren.

Hoe wordt die buffer nou toegedeeld naar de leeftijdsgroepen?

Elke deelnemer krijgt eenzelfde kans op een beter pensioen. Dus we kijken naar elke leeftijdsgroep en zorgen ervoor dat elke leeftijdsgroep of u nou 60 bent, 70 of 80 dat u eenzelfde minimale kans heeft dat het pensioen omhooggaat. En dat betekent dat ja, jongeren lopen een ander risico dan ouderen, ouderen die wat kort te leven hebben. Die hebben natuurlijk ook minder herstelvermogen, dus als de beurs daalt oudere Mensen hebben niet altijd maar 20 jaar om dat herstel weer mee te maken

Dus ouderen zijn daarom goed beschermd en zorgen we ervoor dat ook zij minimale kans hebben van 2/3 op een beter pensioen en daarbovenop gaat ook een deel van de buffer naar die risicodelingsreserve die net al werd toegelicht, dus een gedeelte van die buffer wordt gereserveerd in een aparte pot want als het een paar jaar echt slecht gaat op de beurs of met de rente, dan kan er uit die pot de pensioenen worden aangevuld.

Dus op die manier zijn mensen eigenlijk heel goed beschermd.

En een hele terechte opmerking van iemand: hoe gaat het dan bij andere fondsen die niet zo hoog het dekkingsgraad hebben?

Ja, die hebben dat lastiger en sommige gevallen zal er misschien zelfs een korting moeten plaatsvinden. Wetgeving is natuurlijk niet geschreven voor onze Pensioenfondsen. Ons pensioenfonds staat er heel goed voor en wij kunnen met die transitie een voordeel behalen voor de deelnemers zodat ruimere fiscale kader.

Als elk pensioenfonds in Nederland zo'n goede dekkingsgraad als het Shell pensioenfonds, dan hadden al die andere fondsen ook altijd een deelnemers kunnen indexeren, maar die konden dat vaak niet. Dus het is een hele gunstige transitie voor de Shell deelnemers, omdat er een combinatie biedt van het uitdelen van die buffer. En als ze dat niet doen, dan valt die buffer uiteindelijk het resterende deel terug aan de werkgever. Nu kan in één keer worden toegedeeld aan deelnemers en dan is het ruimere fiscale kader, dat telt ook mee, want die pensioen is niet meer gemaximeerd In de toekomst.

Dat zijn er twee vragen, misschien mag ik er eentje uitlichten die ik terug zie komen Alger. En dat is kennelijk een zorg die dat meer, en dan kun jij even de scroll heen kijken welke

je eruit wil lichten. Het is de vraag over kan mijn potje leeg raken. En je hebt hem al beantwoord, maar ik wil nog gewoon even een korte mondelinge toelichting geven.

Dat is niet anders dan vandaag. Het antwoord is nee. Dus je potje kan niet leeg raken. Je gaat wel een individueel potje krijgen en dat gaat dan, als de buffer toebedeeld wordt, opgehoogd worden en dat gaat met de rendementen ontwikkelen.

Wat er achter de schermen bij het Fonds gebeurt, is een zogenaamd lang leven risico wat gemanaged wordt. Sommigen zullen langer doorleven, anderen zullen minder lang doorleven. Dus bij het doorrekenen van die rendementen wordt rekening gehouden met de levens opbouw van het fonds zelf. Dus het lang leven risico wordt op die manier gemanaged. Dat het Fonds niet leeg kan raken, uw potje kan niet leeg, op het moment dat u ouder wordt.

Dat wordt gefinancierd, heel kort gezegd, door die deelnemers die helaas wat eerder komen te overlijden en zo blijft dat in het fonds gemanaged worden en op een gezonde manier intact. Dus het kan niet leegraken dat noem eens even voor de duidelijkheid.

Alger. Ja, ook een paar keer komen terug weer fiscale vragen en ik wil je toch altijd adviseren om echt te kijken naar uw persoonlijke situatie en met een fiscale expert. Wij kennen niet uw specifieke fiscale situatie.

Sommige mensen noemden: ik ben geëmigreerd, ik heb een conserverende aanslag.

Wat natuurlijk wel zo geldt, als het pensioen omhooggaat, wordt over dat hogere deel ook inkomstenbelasting gerekend. Dus wat dat betreft denken wij dat het systeem zo blijft dat het pensioen wordt belast als inkomstenbelasting. En ja, als u meer inkomsten heeft, dan wordt er wel ook belasting over geheven, maar ook netto zou u dan meer moeten overhouden.

En een aantal keren worden vragen gesteld over de kosten van de transitie, de kosten van verzekeraars, kosten van beleggingen.

Daar kan ik misschien nog wat over zeggen. De kosten van de transitie zijn niet materieel voor uw pensioen en op de langere termijn verwachten ook niet het pensioenfonds dat de kosten na de transitie van het runnen van het pensioenfonds materieel hoger zullen zijn dan dat op dit moment het geval is en sommige dingen worden zelfs goedkoper.

Het pensioenfonds heeft bijvoorbeeld besloten om een andere vermogensbeheerder te kiezen en daarvan zijn de beleggingskosten een stuk lager.

Natuurlijk zijn er eenmalige transitiekosten, maar in verhouding tot de pot van het hele pensioenfonds, wat om en nabij de 27 miljard is, valt dat echt reuze mee en wegen de voordelen zwaarder dan die kosten.

Nu nog even eentje die eruit te lichten is. Een goede uitgangspositie wat we net toegelicht krijgen is, is niet een reden om het oude stelsel weg te doen?

Nee, dat klopt. Maar het geeft wel de condities die leidde tot de doorrekening, zoals ik hem liet zien. Dus de consequenties van enerzijds wel overgaan naar het nieuwe stelsel

en de financiële consequenties als we dat niet zouden doen, die zag je in die grafiekjes terug.

Dus het is financieel gunstiger voor de deelnemers. En het heeft te maken met de uitgangspositie en een buffer waar we vandaag de dag staan dat het gunstiger is voor deelnemers om dat wel te doen. En dat is de reden vanuit de werkgever en de centrale ondernemingsraad om ervoor te kiezen, voorkeur hebben, bij een hoge dekkingsgraad om in te varen en mee te gaan met het nieuwe stelsel.

Misschien nog een vraag en dat ging over communicatie.

Ik weet dat daar al wel het een en ander over is gezegd, maar misschien toch nog een keer benadrukken. Wat krijg ik precies wat geldt er voor mij? Welk deel van de buffer, hoe hoog wordt mijn pensioen?

En Gerda, kan jij misschien toch nog iets meer vertellen dat er nog een hele hoop communicatie volgt de komende jaren?

Ja, vanaf 1 januari gaat het fonds de communicatie overnemen van ons, van de werkgever. En de bedoeling is dat in aanloop naar de implementatiedatum in januari 2027 dat er eerst allerlei, wat ik net al zei, begeleiding komt op het terrein van de keuzes en uitleggen wat de veranderingen precies behelzen. De individuele gevolgen, dus het overzicht van wat betekent het nou precies in mijn pensioen, dat zal pas tegen het einde van 2026.

En zoals in het begin van 2027 is de verwachting van het fonds dat dan die informatie verstrekt gaat worden en daar gelden ook allerlei wettelijke eisen aan wat voor soort van informatie Je moet verstrekken. Je moet mensen laten zien van, wat zou jij hebben gekregen onder de huidige rekening? Wat krijg je straks In de nieuwe regeling? En dat moet je laten zien voor de verwachting waar Wouter al eerder aan refereerde. Als het nou heel goed gaat of als het heel slecht gaat, dus er komt hele gedetailleerde individuele informatie beschikbaar, maar dat zal pas zijn rondom de transitiedatum en tot die tijd is het meer in de vorm van algemene zaken.

Ik denk dat dat even op dit moment het belangrijkste toelichting. Die site, die Wouter ook wel noemt, de www.nieuwpensioenbijshell.nl. En die die domeinnaam blijft ook gebruikt worden door het pensioenfonds, dus dat blijft ook na 1 januari zo gelden.

Daar staat heel veel informatie op. Daar kun je de gedetailleerde transitieplannen vinden waar meer rekenvoorbeelden in staan dan degene die Wouter net liet zien. Daar staan allerlei extra informatie op over speciale onderwerpen. Er staan ook de brochures op en dat is denk ik wel goed om daar misschien eens naar te kijken, zeker als je dit een heel moeilijk onderwerp vindt.

In die brochures hebben we geprobeerd om met een redelijk simpele bewoordingen en toch uit te leggen wat nou de belangrijkste wijzigingen zijn dus ik zou zeker adviseren om daarnaar te kijken.

Dank je Gerda.

Misschien een hele praktische. Ik zag iemand zeggen, als slaper, ga je dan ook een toedeling van een stukje van de buffer krijgen?

Het antwoord is ja, alle deelnemers in het fonds, dus dat is zowel de gepensioneerden als de slapers, zijn de mensen die weg zijn bij Shell, maar nog niet gepensioneerd als ook de actieven.

Alger, zijn er vragen. Ja, een die ook vaker opkomt, wat gebeurt er als de beurzen instorten? Kan de pensioenuitkering gaan variëren of per maand?

Daar kan ik Misschien wat meer over vertellen. Wij verwachten nog steeds dat het pensioen een keer per jaar wordt bijgesteld. Op dit moment krijgt u een keer per jaar indexatie en op het moment van de transitie verwachten wij eerst een directe significante verhoging van het pensioen, dus dat is dan meer dan wat u normaal zou krijgen omdat de buffers worden uitgedeeld. Dus dat zal in 2027 zijn en in de jaren daarna zal het pensioen dan variëren en dat betekent dat er wordt gekeken naar het beleggingsrendement en het beleggingen zijn de mix van aandelen en obligaties en ook andere beleggingscategorieën. En dat managen het pensioenfonds precies nog, zoals dat nu ook doen in 1 grote collectieve pot voor alle gepensioneerde gezamenlijk

Op dit moment worden ook uw pensioengelden gewoon belegd, dus dat verandert niet echt, maar vanaf dat moment is na de transitie na die eerste verhoging wordt het beleggingsrendement waarschijnlijk gemiddeld over 5 jaar en krijgt u elk jaar een aanpassing van het pensioen naar dat 5-jaarlijks gemiddelde rendement en dat middelen van 5 jaar betekent dus dat als de beurzen heel erg omhooggaan dan naar beneden dat u er eigenlijk helemaal niet zo heel veel van merkt. Want als je dat gemiddelde van 5 jaar neemt valt dat eigenlijk allemaal reuze mee.

Wij zien ook dat tussen de een twee, misschien 3% per jaar, maar je hoeft niet bang te zijn dat als de beurzen instort dat in een keer pensioen op dezelfde manier meebeweegt, want meestal herstellen de beurzen zich in het jaar daarna.

En mocht het toch echt heel slecht gaan met de beleggingen, dan is er nog steeds die risicodelingsreserve en door een deel van de buffer toe te wijzen aan een risicoreserve die geldt voor alle gepensioneerden, zijn de gepensioneerden eigenlijk heel goed beschermd en de allerjongste mensen, zoals wij hier, die hebben daar minder behoefte aan omdat die wat meer tijd hebben. Als de beurs een keer wegzakt en je hebt nog 10 jaar nou, die beurs komt meestal ook wel weer terug. Maar voor de gepensioneerden is het belangrijk dat als het echt een paar jaar heel slecht gaat dat er een extra reserve een extra buffer is waarmee de pensioenen kunnen worden aangevallen aangevuld.

Ik zag ook wat vragen langskomen over hoog laag constructies die mensen hebben gedaan.

Als je dus gekozen hebt voor tijdelijk een hoger pensioen en daarna een lager pensioen of andersom en die keuze loopt nog op het moment dat de transitie plaatsvindt, dan is de insteek van het fonds om die keuze ook zoveel mogelijk te respecteren. Ze zijn daar nu goed na aan het kijken hoe ze daarmee omgaan.

En ik zag ook een vraag langskomen over hoe zit het dan met de buffer verdeling? Ja, daar wordt dus ook door het fonds naar gekeken. Hoe dan die buffer over die hoog laag verhouding het beste aangepast kan worden.

Een andere vraag, Gerda, die we ook kregen, is van iemand die slaper en die zegt, is het handig om nu mijn pensioen te laten ingaan al voor de transitie of moet ik daarmee wachten?

Het maakt eigenlijk niet zo heel veel uit, want alle opgebouwde rechten blijven in stand en op het moment van transitie wordt gekeken wat zijn uw totale pensioenrechten? En op basis daarvan krijgt u een deel van de buffer toegewezen.

Als u eerder uw pensioen laat ingaan, nu bijvoorbeeld al, zal die pot wat lager zijn, want dan gaat u al twee jaar pensioenuitkeringen ontvangen, maar het resterende gaat er nog steeds mee in die transitie. Dus het al niet laten ingaan van het pensioen nu of over twee jaar is meer een individuele keuze: heeft u op dit moment geld nodig voor levensonderhoud of kunt u daar nog even mee wachten? Dus dat met de transitie maakt dat niet zo heel veel uit.

Maar één ding aan toevoegen, wat straks wel veranderd is de keuzemogelijkheden die je nu hebt bij SPF op de pensioendatum, om inderdaad te kiezen voor allerlei hoog laag constructies. Dat wordt straks in het nieuwe stelsel een stuk beperkter. Dus als jij als doelstelling hebt om zoveel mogelijk pensioen naar voren te halen, dan zal dat straks minder ruim kunnen dan dat nu kan.

Dat kan een overweging zijn om voor of na die datum met pensioen te gaan.

Helder, misschien mag ik een vraag uitlichten, die gaat weer over dat technische stuk van de indexatie, maar denk ik wel een belangrijke. En dat zijn de indexatie regels die gelden en de uitzondering die Shell op dit moment heeft, kunnen we niet vragen of die uitzondering blijven bestaan?

De reden waarom wij die uitzondering hebben is om te zorgen dat tussen de verschillende generaties niet een verschil ontstaat door de indexatie van de actieven, de huidige medewerkers, die op een bepaalde manier vormgegeven was, en de gepensioneerden. Om te voorkomen dat de gepensioneerden daar niet nadeel van hebben van die afspraken, is deze uitzondering toegestaan. Dus die Intergenerationele afhankelijkheid of dat verschil tussen die twee, dat is gelijkgetrokken.

Straks is dat fonds gesloten en is geen opbouw meer in het fonds bij hard sluiten, is de hele reden om die uitzonderingspositie te hebben niet meer. Ik denk dat het ook even goed is om toe te lichten dat die uitzondering is niet iets wat speciaal aan Shell is toegekend.

Dat is onderdeel van de wettelijke regeling, dus er is een wet die heeft bepaalde indexatie regels en die zegt, als je aan deze voorwaarden voldoet, dan mag je het anders doen en wij hebben tot nu toe steeds aan die voorwaarden voldaan, dus daardoor konden wij het anders doen. Straks voldoen wij niet meer aan die voorwaarden en dan geldt gewoon de

wettelijke uitzondering niet meer. Daarom heeft het ook geen nut om een uitzondering opnieuw aan te vragen bij de overheid want dan zou heel Nederland die uitzondering wel willen hebben en dat dat kan gewoon niet. Dus wij zullen straks gewoon moeten handelen conform de normale wettelijke regels, omdat we niet meer voldoen aan de uitzonderingsmogelijkheid die in diezelfde wet is opgenomen.

Dat is denk ik wel goed om je dat te realiseren, dus niet iets wat wij in het verleden specifiek voor Shell hebben geregeld en wat je nu eventueel zou kunnen voortzetten.

Ja, nog veel vragen Gerda over opties en keuzemogelijkheden.

We weten natuurlijk dat het pensioenfonds op dit moment nog kijkt naar die implementatie en de wetgeving is nieuw. Ze werken met Achmea, dat is de administrateur. Ze werken met de vermogensbeheerder om te kijken, wat is allemaal mogelijk, wat is nuttig en wat is haalbaar, ook in de transitie. Dus wij kijken ook naar alle keuzemogelijkheden die nog kunnen worden vormgegeven.

Dus ook op het moment dat transitie plaatsvindt is er voor elke deelnemer wettelijk recht om over te stappen naar een verzekeraar. Dan neemt u uw pensioenpot mee en koopt een vast pensioenpot vast pensioen en bij een verzekeraar. Maar andere keuzemogelijkheden opties die in de toekomst gaan gelden. Daar kijkt het pensioenfonds nog naar, want dat moet natuurlijk ook allemaal geïmplementeerd kunnen worden.

We hebben een sessie gehouden voor mensen die overtollig worden bij Shell, waarbij we wel ingegaan zijn op de keuzes die je op dit moment in de pensioenrekening hebt, en de keuzes die je straks naar verwachting in de nieuwe regeling krijgt en die informatie daarover.

Die zullen we binnenkort ook op die sites plaatsen, dus met name voor slapers die overwegen, wil ik voor of na die datum met pensioen gaan is dat relevante informatie, want daar zie je eigenlijk een overzicht van de keuzes en de verwachte impact op die keuzes.

Dus ik zal dat ook op VIVA Engage. Dat is nee, sorry, dat is een ander communicatiemiddel. We zullen zorgen dat dat helder op de site komt te staan wanneer die informatie erop staat.

Misschien nog een vraag over Achmea. We gaan een beetje heen en weer, maar dat is denk ik prima. Vraag over Achmea, wat is dan de rol van Achmea? En dat noemde ik in het kader van de uitvoering en de complexiteit en eventuele risico's van het managen, het inregelen van deze hele transitie.

Achmea is niet alleen de verzekeraar is ook een pensioen administratie, dus het onderdeel binnen Achmea groep die de pensioenadministratie verzorgt tijdens Shell aan verbonden. Dus die zullen deze transitie administratief vorm moeten geven en uiteraard is het grote samenwerking, intensieve samenwerking, maar ook een afhankelijkheid van Achmea om te zorgen dat dat in goede banen geleid wordt en uiteraard heeft Shell ook een belangrijke rol om supervisie te houden dat dat in goede banen geleid wordt.

Achmea vervult ook een rol in, onder andere, de verzekeringen op ziekte en arbeidsongeschiktheid en allerlei andere zaken die Achmea doet, maar in het kader van het pensioen is dit denk ik de belangrijkste. Het vermogen hebben jullie kunnen lezen, gaat door Blackrock gemanaged worden. Maar dat is het vermogensbeheer stuk, dat is niet de pensioenadministratie.

OK. Is er ergens een FAQ op de website? Misschien toch nog een keer goed Gerda om te noemen. Er staat ontzettend veel informatie op onze website.

Dat klopt, ook een FAQ-document en daar staan een heel document met voorbeeld persona's in met berekeningen en uitleg. De transitieplannen staan erop en er wordt voortdurend nieuwe informatie aan toegevoegd en we waarmee we dus proberen iedereen zo goed mogelijk op de hoogte te houden en te informeren.

Ik heb ook nog een vraag gezien over keuzes in beleggingen.

Dat is misschien wel een goede. Iedereen die in de actieve fase van opbouw zit, dus mensen die nog niet gepensioneerd zijn, dus alle actieve, maar ook alle slapers die kunnen kiezen voor een neutraal risicoprofiel, een defensief profiel of een offensief profiel. Dus daar werkt het pensioenfonds aan om te kijken van ja, wat voor beleggingsstrategieën kunnen we dan aanbieden? En dat is dan een eigen keuze.

We hebben dat ook voorgesteld voor gepensioneerden en het pensioenfonds bekijkt of dat mogelijk is, want dat wordt op dit moment nog nergens in Nederland gedaan. Maar dan kijkt de pensioenfonds dus ook naar, wat er nuttig en mogelijk is voor gepensioneerden qua beleggingskeuzes.

Er is natuurlijk altijd, als ik eerder heb gezegd, de keuze om, als u geen beleggingsrisico wilt lopen, kunt u altijd overstappen naar een verzekeraar voor een vast pensioen. Dan staat het pensioen gewoon vast. Heeft hij ook geen variatie daarin. Dus dat is voor iedereen in Nederland ook een wettelijke mogelijkheid.

We hebben nog 3 minuten op de klok. Er wordt in een van de vragen gerefereerd aan de leeftijdsgroep 50 tot 60 jaar. We praten uiteraard vandaag gezien de doelgroep van deze sessie over gepensioneerden en de wijzigingen die daarop toezien. Tussen de 50 en de 60 zijn veelal nog werkzaam en actief. Daar geldt een heel ander speelveld. Die krijgen onder andere ook een compensatie omdat er een verschil zit in de verwachte pensioenuitkomsten in de toekomst die ze in het huidige stelsel zouden hebben en een verschil met de verwachte pensioenuitkomst in het nieuwe stelsel. En daar zijn afspraken, en dat kun je ook lezen in de wetgeving, over hoe dat te compenseren. Dus daar spelen andere zaken in mee. Wat wel hetzelfde is, zijn de plaatjes die we hebben laten zien. Die lijntjes lopen iets anders, maar ook daar zie je dat het gunstig is om in te varen onder de juiste condities ten opzichte van het hard sluiten.

Maar ook informatie daarover actieven, mocht je dat interessant vinden, kun je vinden op de website. Daar staat het uitgebreid.

Zullen we hem afronden?

Ik zie nog een paar vragen binnenkomen die ook al eerder zijn beantwoord, dus ik zou voorstellen, scroll even terug in de chat, je kan gewoon omhoog scrollen, dan kunt u de oude antwoorden nog bekijken.

En zoals Gerda zei, ontzettend veel informatie op de website en er volgt nog heel veel communicatie. Dus ik zou zeggen, neem rustig de tijd mar laat u ook niet gek maken, want soms is er meer informatie dan je zou willen en al met al valt de transitie wel mee en zeker voor het Shell pensioenfonds. Naar verwachting wordt iedereen daar beter van. En, het is voor Shell zeker geen casino pensioen, dus ook niet te bezorgd zijn voor die mensen die het nogal complex vinden op dit moment.

Heel erg dank, dank allemaal. Gerda voor toelichting en Esperanza voor het helpen. Dank voor jullie deelname en de goede vragen en nou ongetwijfeld in goed Nederlands, to be continued.

Er gaat nog meer informatie komen en hele fijne dag verder.

Dag, tot ziens, dank.